

La Veu de Tortosa

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 19 Agost de 1900

Núm. 38

COLLABORACIÓ DE «LA VEU DE TORTOSA»

FUTESES GRAMATICALS

IV.

Fets casuals foren causa de que l'article anterior resultás, tal com exi en lo periòdich, bona cosa fosch, sino en la censura del mal vici gramatical qu' en ell s' atacava, en la indicació del medi de corretgirlo.

Donchs á aclarir aquest punt d'aquell dedicarém quatre mots en lo present.

Dels vuyt sons vocals que 's distingexen en la pronuncia catalana més típica, segons dèyam—puig lo novè, intermedi d' *o* y *u*, 's diferencia tant poch d'aquesta darrera vocal que no val la pena de capficarse en sa representació gràfica, sent d'altra banda sempre áton—lo de *i*, *u* y *a* clara tenen quiscun lo signe que li pertoca y no presentan per aço cap dificultat.

En quant al sò intermedi, comú d' *a* y *e*, de pescatera, bescantarse, no necessita tampoch signe especial. Demunt d' ell no hi carrega may la accentuació prosòdica, en altres termes, es sempre áton, axis es que per via d' excepció, puig los tònichs ja s' accentúan ó tindrían d' accentuarse tots, se comprén facilment quan una d' aquelles dues vocals lo representa: ab lo qual s' evita l'enfarfegament que reportaria á la escriptura la abundó de signes que pera ferlo notar caldrian.

Lo só de la *e* oberta que pronunçiam en *vesch*, *pel*, *alé*, se representa ab un accent grave d' esquerra á dreta; è.

Igual distinció farém respecte als dos sons que 's signifcan ab la *o*: l' obert de *vol*, *loch*, *mont*, ò; lo tancat de *gos*, *som*, *roll*, ó.

Es evident que l' accent que pertoca á cada vocal segons lo só que representa, tindria de marcarshi sempre, ó que s' hi sobreentengués, segons les regles del sistema de que parlavam l' altre dia, clar, senzill y constant, de manera que tindriam de considerar l' accent com lo punt de la

i y la *j*; sense 'l qual no les considerám acabades; però ja qu' influencies estrangeres ens obligan á circunscriurens, á demanar aquella accentuació diferenciadora en les sílabes que hi pertoca accent, grafich segons les regles de la ortografia castellana, no 'ns descuydém may de marcar com s' han de pronunciar les *e* per exemple de *espès*, *congrès*, *sapigués*, *volés repèndrel*, *esperat*, *pèscala*, *Uèscalshi*; aixis com les *o* de *lletós*, *talós*, *llogal*, *còrcat vòltala pòrtament* y demés mots que sempre solèm accentuar.

Ja 'ns satisfaria prou qu' per ara y tranzitoriament, com á primer pas, adóptessen aquest sistema tots els nostres escriptors: però no volèm acabar sens exposar algunes rahons qu' haurian d' esperonarnos á adoptar lo complet á que aludim més amunt, dificultats que sino ab ell no 's resolen ni solucionan.

La primera es la de distingir lo sentit de paraules que segons les lleys que seguim no poden accentuarse y queda fosch y exposat á confusions. Axis *béch* lo dels moisons y *béch* del verb *beure*; *séch*, la senyal que dexa en la carn un lligam apretat, y *séch*, adjectiu y verb *seure*; *sòlch* sustantiu y *sòlch*, verb, *acostumo*; *pòrca*, mida de terra y *pòrca* adjectiu femení; com moltíssimes d' altres.

La segona es la de fer notar la doble accentuació qu' en la nostra llengua tenen algunes paraules, com los adverbis en *ment*, *pèssimament*, *escandalòsament* y certs mots compostos, *cóntrafer*, *sobretódo èntretòch cerca-pòus*.

La tercera es la de fer ressaltar en tot escrit lo só diferent que les dues vocals esmentades tenen en unes matexes paraules segons la afrau hont viu el qui les usa. Axis no oblida may el qui un cop l' ha sentida, la distinta pronunciació qu' á la majoria de les paraules en que hi ha *e* ú *o* tòniques donen los fills de les vessants pirinenques comparats ab nosaltres, els de la Catalunya nova; ells solen ferles boy totes agudes, fosques, responent á llur caracter retret, concirós curt de paraules; nosaltres ne fém en gran abundó de graves, obertes con-

sonant ab nostre geni ardent, viu, xerayre y obert.

Donchs, hi há rés més bonich que fer ressaltar en la escriptura aquesta diferencia; fins si 's vol, no es molt útil pera 'ls estudis folk-lòrichs y etnogràfichs que tant ens calen?

Molt més se podria afegir pera comprovar la esmentada necessitat, però que n' hi hagi prou ab lo dit pera induhir quant precisa no parar un moment en la tasca, com dèyam en l' article anterior, d' *europisar*, de mica en mica, mes ab tota constancia, la bella parla dels avis que 'ls nostres nets han de tindre per oficial y corresponentse ab les mes cultes d' Europa.

Joan Poblet.

Montblanch, Agost de 1900.

Lo Catalanisme dels tortosins EN LO SIGLE XVI

(Continuació)

L. A la veritat si de real se prenía seria molt llerga, ma, pera dar gust proposi sols diré que aquesta taula de Barcelona se diu perque en Ramon Berenguer, Comte de Barcelona tercer de aquest nom, per solemnizar la entrada de Matildis muller del Emperador Enrich segons de aquest nom que á Barcelona venia pera visitarlo, com per un agraiment de la tan bona obra que li havia feta de deslliurarla del fals crim de adulteri de que era estava acusada, maná posar taules desde lo Castell de Moncada fins á Barcelona que seria espay de dos llegües y manales totes furnir de totes viandes y de tans presiosos vins com á la taula aont menja la mateixa Emperatriz y de aquesta tan gran abundancia y estrañísima lliberalitat, á prés fonament lo refran.

D. P. Be me agrada, aixó será sens falta mas que de refranst y quant sentenciosos se troben si parlen en Cathaluña, cosa estraña es y políticament se pot viurer ab ells, com ab los consells de Aristótil y de Tuli no lo y cal llevar que cert ella es una gentil nació la Cathalana, valerosa y molt sabia, si bé que per avuy també se está arriada com ho está la aragonesa y valenciana que estos castellans so beuen tot.

L. Señor nom marvell que son molts y mes poderosos que nosaltres y per só poden seguir millor lo Rey y lo present en tot temps tingut per mes just que lo absent

com hi diu lo Marqués de Santillana en sos Proverbis y també que en cosa natural y cada dia vista donar volta lo Mon y lo dominar discorrer per las nacions sens refermarse ni parar en una que com diu Salamó en lo Eclesiàstich, al darrer capítol, «nihil stabile sub sole:» y le poeta Comich, «omnium rerum visitudo est:» Que sia així la experiència nos lo mostra en totes coses especialment en asó que vuy vem lo llustre, la fama, la gloria, somando en uns y demá lo vehem en altres y asó es també en les coses majors indiferentment com en les menors que no ya res ferm. A la primera monarquia que fonch la dels Caldeos y Asirios ya ven com la supera y desfer la de Medas y Persas, á la de aquestos la dels Grechs, á la de aquestos la dels Romans y encara que en los darres á par que restar por avuy lo domini á mí á la veritat nom par així, que lo que vehem del Imperi Romá no es mes ó es poch mes de una sombra del pasat y dins nostra España havem tingut també lo eser tan inquiet y tan variable com en ninguna Província de quantes son en lo Mon: Que als primes pobladors que en temps de Tubal vingueren superaren los Egipsios, als Egipsios los Grechs, als Grechs los Celtas, als Celtas los Fineses, als Fineses los Cartaginesos, als Cartaginesos los Romans, als Romans los Vándalos, Suevos, Alanos y altres, á aquestos los Godos, als Godos los Moros y Sarrians y als Sarrians así en la nostra Província de Cathaluña los Alemans y Francesos, y per só si ara vehem manar los castellans demá veurem que serán manats, com en altres temps ho foren, y aprofitarlos ha poch la llabia que tenen.

F. Si que grans paranlistes son y per só dien molts que de Castilla no es bó sino les coses mudes.

D. P. Qué son les coses mudes?

F. Son cavalls, mules, bous, moltons que á la veritat estes averies aventatje porten á les nostres.

D. P. Graciosament ho dieu per vida mia.

L. Tras aixó tenen altre cosa pijor, y es que volen ser tan absoluts, y tenen les coses propies en tant, y les estrañes en tan poch que per que son ells á soles vingust del Cel y que lo resto dels homens es lo que es eixit de la terra y es lo bó que si á les Istories verdaderes donen feé, trobam que no hi ha nació en España que tant animada y enfosquida sia estada en tot temps, la castellana que casi may ha sabut eixir de sos termens ni dich pera dominar mas pera gozar guerreizar reynes estrañes com se mostra que ha fet la corona de Aragó y la de Portugal: Testimonis pera la primera les Illés de aquesta mar, que son Sicilia, Cerdeña, Mallorca, Menorca, Ibiza, Córcega y lo regne de Nápolis que lo Rey D. Alfonso de Aragó conquistá y també la jornada que Ramon Montaner escriu que feren los cathalans en Constantinopla aont tant si detingueren y tantes azañes hi obraren, no sols á honra y gloria sua mas encara de tota España: Y per la segona que es la de Portugal tot lo que poseis en la mar Occéano donés dins de España la major part de les vegades que han travat pendencies ab los vehins christians son restats escalabrats, y les mes notables que han tingut ab los moros, superades son estades per ells ab la forza de la nació nostra les han superades; pero si boleu saberho ohiume, que yo os mostraré primerament la batalla que contra lo poderós Rey de Córdova se doná prop de la mateixa ciutat en temps del Rey D. Alfonso de Lleó ciuqué de aquest nom, y de D. Sancho, Compte

de Csstella ab la potencia é industria del Compte en Ramon Berenguer de Barcelona, se guañá la ciutat de Toledo, que lo Rey D. Alfonso sisé de aquest nom conquistá ab lo gran valor y destreza en coses de guerra del Rey D. Sancho de Aragó primer de aquest nom se guañá la plaza de Almería, que fonch en temps del Rey don Alonso de Castilla octavo de aquest nom; lo Compte de Barcelona Ramon Berenguer quant la feu que casi nos tocá lo Rey, la ciutat de Cuenca, lo Rey Alfonso de Aragó, el segon, á sales la conquistá per fer plaer al mateix D. Alfonso octavo Rey de Castilla, la gran batalla del Mulañar que fonch prop de les Naves de Tolosa, ab lo consell, esfors y valentia del Rey D. Pedro de Aragó, primer de aquets nom aquí los aragonesos dihuen segon, la guañá: y la altra batalla no menor que la pasada, que fonch en temps del Rey de Castilla don Alonso onsé, dit lo sabi, contra los reys de Bellamam, de Bugía Tarcis y de Granada donada prop la roca del Cervo ab la valentia del Rey D. Pedro de Aragó tercer de de aquest nom á aquí los de Aragó dient quant, se guañá que li embia á D. Pere de Moncada ab deu galeres molt ben adreades que no sols lo sirviren ab gran valentia y destreza en la mar, mas saltats en terra foren la principal part de la victoria y en la presa de Alger que era feta per lo mateix Rey D. Alonso, aquest mateix Rey D. Pedro fonch lo que mes si señalá.

(Continuará).

DESDE CARDÓ

La Colonia qu' estihueja en aquestes serralades va organizar una gran festassa en llahor á la Verge d' Agost y al gloriós San Roch á qui ab tanta devoció veneren los vehins b' aquestes encontrades.

Al apuntar la diada de la Mare de Deu un repich general de campanes y una salva de trons vá anunciar lo trench de l' auba, celebrantse á les 7 1/2 una Missa solemne cantada, ab sermó, que va pronunciar lo Reverent P. Francesch de P. Tomás (Escollapio), disparantse, quan la gent sortia de la Esglesia, una traca molt llarga que ressoná per tot aquell cercol de tossals y fondalades.

Per la tarde, á les quatre, van haverhi cucanyes y corres d' homes, celebrantse al cap vespre un solemne Rosari, despres del qual se cantaren los goigos ab veritable devoció.

Per la nit, á les 9 y 1/2, va tindre lloch, en lo saló d' espectacles d' aquest concorregut balneari, la representació de la pessa bilingüe del senyor Liern titolada *Una broma de subó* en la que 's distingiren molt nostra paysana, la discreta Senyoreta Zoraida Climent, y la distingida Senyoreta A. Gumá, ajudant al bon desenrotllo de l'obra los atitllats aficionats senyors Sala, Tatay y Climent.

Un cop terminada la funció teatral, com á fi de festa, se va disparar un lluhit castell de fochs artificials.

La diada de San Roch va celebrarse

ab major solemnitat, puig qu' adomes de les festes anomenades s' aumentaren aquestes ab carreres de cintes y altres entreteniments que contribuïren á donarleshi cert aspecte més agradós y per tots conceptes esplendent.

A les quatre de la tarde va tindre lloch lo romiatge á la font medicinal de San Roch, á la que hi varen concórrer més de doscentes persones. Un cop allá dalt s' exposá la imatge venerada y escomensá l' sermó desde la balconada de l' ermitori, que contrastava dignament ab la gentada qu' apareixia sentada en una recolsada, á manera d' anfiteatro, tota poblada de pins.

Lo Reverent P. Tomás va estar tan felis en la introducció com en lo llerch desenrotllo del panegirich del Sant. Digué que li agradava molt poguer fer ressonar sa veu per aquelles boscuries y molt més perque ho feya ab llengua catalana qu' es la qu' escoltá per primera vegada en lo bressol. Recordá que la Corona d' Aragó podia estar ofanosa al comptar entre sos fills il-lustres al glorióssim San Roch. Feu, despres, ab gran exposició d' idees, correcció y estil l' apologia de la societat moderna, enlayrant la *Fé*, perque d' ella, digué, viu la massa general del poble; en ella s' inspira l' home erudit al llegir les hermoses fulles del llibre de la historia, d' aqueixa historia, continuá, perpetuada pels fets consumats y per la llum divina que 'ls grans homes reben directament del cel, puig que la llum que Deu li dona al geni no es més que 'l geni missatjer de Deu.

Despres feu, d' una manera eloquentissima, un extracte de la gloriosa vida de San Roch, model d' homes honrats, de nobles humils y generosos y de pelegrins á qui la caritat y l' amor al progrim lo van treurer de son rich casal de Montpells per anarsen envers la pesta, la fam y les contrarietats més espantoses.

Lo sermó del P. Tomás fou enternidor y molt el-logiat.

Despres van cantarse, al peu de l' ermita, los goigs á San Roch.

Abans d' acabar vull fer constar l' agrahiment de tota la colonia envers nostre estimat amich D. Joseph Bernis y Murall, puig á n' ell se deu, en gran part, la brillantor d' aquestes festes qu' es gravarán en nostre cor com los cántichs y les armonies del temple ressonaren en lo cor de les montanyes.

Font Borboll.

Cardó, Agost de 1900.

BARCELONISME

L' acció individual y colectiva dels polítics vividors y la dels elements burocrá-

tiels combinadas, s' han concertat on oposarse á totas las manifestacions de la vida autonomista de nostra terra, idea terriblement antipática als elements de rasa semítica, producte fisiològic, ètnic y natural y llevar per tan nova y moderna, saniosa y robusta. Ajegusts á l' ombra protectora del presupost ó aprofitantse ab l' us y l' abus de sa influéncia política fonamentada per ódis y rancúnias, no volen veurer que son un entrebanch pera l' lliure desenrotlló de las energías humanas, y una estreta lligadura que serra é intercepta las corrents vivificadoras, portant l' isquemia y la mort als órgans y elements del cos social. Partidaris y amichs dels artificis legals, no acertan á comprendre que la vida propia de las regións històriques, es la necessitat més gran que Espanya té, y l' únich tonich reconstituyent per alçar las forçes d' aqueixa malalta y empobrida nacionalitat.

Volén que segueixi l' *statu quo*, que no siguem amos de nostra casa y que l' Estat absorvent y unitari vagi fent lo mateix es á dir, que no reduheixi les funcions socials y polítiques. De aquí qu' essent lo Catalanisme cuestió de vida ó de mort, no tant per eixos polítichs d' ofici y elements burocràtics sino també pels platònichs disfressats tot l' any de catalans patriotas sense consciéncia y sense ideals que troban atavica la llengua que parlan, no 'ns estranya que hagin inventat y que s' alçin com si obeiguessen á una entesa consigna contra l' que 'n dihuen Barcelonisme, ó siga l' suposat centralisme barceloní; crit que per més que fassin no sortirà del estret cercle hont vanament s' ha forjat.

A tots aqueixos elements debém dirlos, que Catalunya sempre ha sigut una y que si l' esquarteraren com una hisenda per quatre masovers pera millor explotarla, pera fer impotent tota resisténcia viva á las imposicions del centre y per despertar antagonismes y promouere recels entre 'ls fills d' una mateixa terra, es indubtable que las quatre províncias catalanas son més que germanas, son parts d' un mateix tot y no tenen cap diferéncia en las costums, en los esperits, en lo clima y en la llengua, bategan al impuls dels mateixos sentiments y viuen ab una mateixa ànima.

En los pobles, vilas y ciutats catalanas fora de alguna capital de província ja 's descubreix lo fi directe d' aqueixos elements, tots ells agents de l' influéncia destructora del Estat; ja sab tothom que anteposan la conveniència y l' egoisme dels interessos polítichs que al fi y al cap resultan sempre interés personal á la prosperitat, benestar, civilisació y cultura del resto de la província, més ben dit de tot Catalunya. Com ho farían sense la pujansa y poderiu del caciquisme, que 'ls assegura 'ls sitials honorífichs y sobre tot productius. Es per aixó, que claman contra Barcelona perque ella ha comensat y ha lograt escombrar de las entitats corporatives que representan sas forçes vivas al caciquisme ab tota sa clientela degradada é indigna.

Barcelona no tracta de absorvir en profit seu la vida de sas províncias germanas. Lo caciquisme no trobant arguments ab que combatrer nostres ideals, ha emprés aqueixa campanya de injurias y de calumnias. Lo que passa á Barcelona es lo que succeheix á totas las grans capitals, es una absorció natural que si be atrauen energías de las comarcas de las mateixas regións, las hi tornan transformadas y aumentadas coratjosament d' avenç y de cultura; Barcelona es lo motor que 'ns trasmet tots los

adelantos; es lo fil conductor de la civilisació europea. Aquet centralisme es lo que persegueixan totas las ciutats que tenen noció de si mateixas y no deu confondre ab lo centralisme polítich que no vol ni necessita, essent aixó mateix una proba de que l' absorció no 's deu á semblants atribucions polítiques. ¿Si tot lo que hi ha per atrauer lo atrau Barcelona sense centralisme polítich perque insistir en aqueixa contradicció y suposar que l' centralisme barceloní seria més brutal é inepte que l' de Madrid? Y saben perqué tot aixó. Perqué son contraris del esperit d' imitació, no volen la cohesió y l' unitat necessarias pera l' desenrotlló de nostres interessos y s' oposan al veures fracassats á tota reforma saludable, á fortificar las institucions bonas, á evitar desigualdats extremas, en fi á tot ensaig polítich social, administratiu y econòmic. Avuy la rapidés de comunicacions ha cambiat lo modo de ser de quasi tots los pobles y desenganyís lo caciquisme tarragoní que presenta com á únich argument lo fet de que Barcelona ha sobornat á las companyias de ferrocarrils en son profit; tal volta la culpa es d' ell mateix que ha portat al Congrés y al Senat diputats y senadors cuneros desconegidors d' nostras necessitats practicas y que no s' han cuidat d' acudir á temps al ministeri de Foment, ó no s' han atrevit á disgustarse ab los consellers y ab lo ministre. Es hora ja de que Tarragona sacudi sa lletargia morbosa: es hora de que desperti y posi al frente de s' administració á homes que no 's deixin inflair per la política, incapassos de donar ni un pas ni una pesseta perque fá molts anys tot ho rebían del Estat, y aixís nostra ciutat, tan hermosa com infortunada, no 's trobaria sense estació del ferro-carril dels Directes y potser no existirían las tarifas especials.

Volén suposar los cacichs tarragonins, y es molt suposar, que 's catalanistas son en el fondo uns egoistas de ideals mesquins y acusan á Barcelona de que oculta la unitat de sa riquesa. Que més voldríam nosaltres que tenir la majoria de contribuyents que demanessin pagar com á Inglaterra per balansos ó siga un tant per cent de las ganancias líquidas. Ah! quants polítichs aquí del *turno pacífico* deixarien de serho sino poguessen fer de las sevas. No cal donchs enganyar al poble per conservar lo domini polítich.

La verdadera Barcelona, la genuinament catalanista, no vol cap privilegi, ni té de centralisar cap servey administratiu: es tot lo contrari, sa prosperitat y sa riquesa relatives l' hi imposan major responsabilitat y sacrificis en be de tot Catalunya. Tan de bo fos avuy lo día que 'n lloch de barcelonins, tarragonins, lleydans y gironins no més hi hagués catalans! ja veurían com implantadas nostras idees, la moralisació de l' administració seria un fet y no viurían y prosperarían los cacichs, gracias al cunerisme, als ajuntaments de Real ordre y als empleos deguts al favor, deslliurantnos aixís de l' influéncia malsana de la burocràcia madrilenya. Quina sort fora la nostra que s' acabés la mala administració y pobresa de nostra Diputació provincial. Si Catalunya fos una, los fondos recaudats se repartirían allí hont fessin més falta: si Barcelona es més rica contribuiría ab majors quantitats que las altres, pera la construcció d' obras públicas, tan si fossin á Tarragona, com á Lleyda y á Girona, per qué tots tindrían dret á disfrutar d' iguals ventatjas.

Barcelona y 'ls industrials tarragonins dignes baix tots conceptes de lloansa per

sas energías y nobles iniciativas comprenen que sense l' unitat de la regió catalana, totas las reformas en sentit descentralisador que vagin obtenint Tarragona, Lleyda y Girona, han de servir tan sols pera fer més difícil la vida, ja de si prou migrada que portan, además de resultar una càrrega inútil pels pobles sas Diputacions. Donchs si aytals Diputacions y en particular la nostra malgrat l' ajuda que reben del Estat no poden avuy día cumplir sos fins ¿qué será d' ellas lo día que quedin abandonadas á sas escasas forçes?

Sense Catalunya una es preferible mil vegadas, continuar tal com estém los que no tenim la sort de pertanyer á la província de Barcelona, perque ab la separació dels catalans en quatre províncias, la descentralisació aumentaría 'l caciquisme y en aixó tenen molta rahó 'ls diaris de Madrid.

A Barcelona se la tatxa d' exclusivista, d' egoista y afnyosa de centralisació, quant es tot lo contrari. Tri en labant Barcelona sense escrúpols de cap classe; pot tenirlos en part si vol per alguna de les tres poblacions, hont radica la capitalitat de sas províncias respectivas, pero may pels demés pobles de tot Catalunya. ¿Que significa l' egoisme infundat de duas ó tres ciutats en contraposició al interés y benestar de tots los pobles grans y petits de la nostra terra?

A las personas que s' atribueixan la representació de la província no 'ls hi convé la comunitat de interessos é idees de la regió catalana, perque en aixó hi veuen lo fi del regnat de son caciquisme, com tampoch li convé al caciquisme del resto de Espanya, ja qu' essent nostre regió més forta y més potent imposaría sa influéncia son avenç y prosperitat á las demés regións espanyolas.

Aquest es lo centralisme que vol Barcelona y que volém los catalanistas. Lo plet está ja entaulat dabant de la civilisació moderna, de una part las regións històriques y vivas d' altre l' Estat ab tot lo veli, xorch y prodrit: si l' Estat no vol ó no pot viurer pel instint de conservació la vida completa de nostres temps, si no 's revifa y agifa l' empena de la ley de progrés y evolució que fa marchar als grans pobles y 'ls capacita pera sostenir la concurréncia de las raças fortas, sucumbirá estrepitosament, surant en definitiva los drets de la naturalesa.

(De Lo Camp de Tarragona).

CALIU

I

Era bona com un àngel
y rossa com un estel:
de tan bonica com ella
jo no n' he vista cap més.

Primerenca, primerenca
com la flor del atmetller,
fou jay! una rosa blanca
florida al cor del hivern.

Aucelleta enamorada
de la llum del sol ixent,
se 'n fugí de aquexes terres
com si assí hi fes massa fret.

Perque ja no la puch veure
sempre 'm sembla que la veig:

si tothom dormit somnia
jo somnió ben despert!

II

Era encara ben petita
y jo encara era un noyet,
ija m' amagava d' estudi
per córrer al derrera seu!

Germaneta jo li deya
y ella m' deya germanet;
semblavam dues poncelles
que s' obran al mateix temps.

Ella me donava cintes,
jo li abastava niuhets;
rondalletes que m' contava
may més les oblidaré.

Joyoses les nostres mares
se deyan fentse l' ullet:
—¡Quina parella més bona
farán aquets dos baylets!—

III

Passaren anys: jo crexia
y ella crexia també:
jo li cantava corrandes
nits d' estiu y nits d' hivern.

Ella obría la finestra
enrondada de rosers,
jo m' enfilava a la parra
que cobria la paret.

Y allí les mans ben estretes
y 'ls ulls clavats en lo cel,
prometiam estimarnos
ab un amor pur y etern.

Dolses nits plenes de somnis
de tot lo sant y lo bell,
adeusiau, nits hermoses,
ija no tornaréu may més!

IV

Prop ben aprop de l' esglesia,
dins un clos que sembla un erm,
tota enrondada de roses
¡ay! n' hi han plantat una creu.

Cap fuster no l' ha pas feta,
no li ha pas duta 'l fosser;
lo roserar que la enronda
no viu pas d' aygua del cel.

Si algun dia, anant a missa,
pel cim del vell mur guayteu,
y la fusta ja es corcada,
y les flors mortes de set,

es que jo ja no m' anyoro,
es que ja no ploro més:
si m' voleu di' un parenostre,
que vos ho pach lo bon Deu!

Anicet de Pagés de Puig.

NOTICIES

Prevenint l' afuència de forasters du-
rant les vinentes festes de Ntra. Sra. de la

Cinta y al objecte de facilitar bon hostatje
als músichs que vinguen a nostra ciutat
pera concórrer al *Certamen musical*, l' Al-
caldía ha fet un pregó invitant als vehins
que tinguen lloch suficient per allotjarlos
pera que se serveixin manifestarho a la
Casa Comunal ab l' objecte de pendrer
nota de tots aquells que reuneixin les con-
dicions desitjades. L' Ajuntament abonará
als propietaris sis rals diaris per cada in-
dividuo. Lo menjar corre de part.

Han escomensat los treballs pera la cons-
trucció de cerques y corralis, ab l' objecte
d' hostatjar los remats de bestiar que vin-
guen a nostra ciutat pera concórrer a la
fira projectada.

Segons notícies aquesta promet estar
molt concorreguda.

Lo riu Ebre segueix el seu moviment de
baixa, y la navegació continua fentse ab
facilitat, encara que haventse de dismi-
nuir els carregaments, pera que no enca-
llin els barcos.

L' Excm. senyor Arquebisbe de Tarrago-
na ha dirigit una circular a tot el clero
d' aquella arxidiócessis pera que contri-
bueixi a l' erecció del tercer misteri de
Gloria del Rosari monumental de Mont-
serrat que 'l reverent Pare Abat d' aquell
monastir y 'ls Prelats de Catalunya acor-
daren que pagué el clero catalá.

El mateix senyor Arquebisbe ha com-
prat alguns objectes d' estatuaria y de pin-
tura destinats a comensar un Museu d' art
religiós en aquell Seminari. Els diaris de
Tarragona excitán als senyors rectors que
ajudin tot lo posible 'l pensament del seu
Prelat, perquè es de creure que podria for-
marse un conjunt admirable d' obras artis-
tich religiosas.

Qnan ens proposavem donar compte d'
haver sofert una denuncia nostre volgut
confrare *Lo Somatent* de Reus rebérem el
número d' ahir en lo qual hi llegim lo se-
güent:

«La segona denuncia de «Lo Somatent»

Ahir a las onze del matí se personá 'l
Jutjat d' instrucció en el local de la Redac-
ció d' aquest diari, prenent declaració a
nostre director respecte a si era éll l' autor
de la poesia que ab la seva firma apareix
en la edició del diumenge prop passat com
a variant de la lletra dels «Segadors». En
Ferré y Gendre no solament contestá afir-
mativament, sino que, interrogat per lo
mateix Jutjat, se ratificá en tot lo que
aquella poesia diu. Al cap de poch rato
ingressava a la Presó d' aquest partit
judicial.

Escampada la noticia nostre estimat
amich y director comensá a rebre innom-
brables y encoratjadoras visitas: repre-
sentacions de la Associació y de la
Lliga Catalanista, casi tots los nostres co-
rreligionaris, las redaccions dels periódichs
locals *La Autonomia*, *Diario de Reus* y *La
Palma* y altrás personas de diferentas opi-
nions políticas a tots los qui en nom d'
aquesta Redacció y especialment en lo d'
en Ferré y Gendre, coralment remerciém,
als uns per l' acte de solidaritat que hau
portat a cap y als altres per lo seu com-
panyerisme y atencions que 'ns han dis-
pensat y que en l' ánima agrahím, agrahim-
ent que fem extensiu al digníssim Jefe
de la Presó, D. Isidro Diaz, per las distin-
cions que, sempre dintre 'l seu deber, ha
tingut pera 'l qui, per estimar a Catalunya,

hagut de tastar per primera vegada la fel-
de la reclusió.

Las tropas que invadiren Catalunya des-
prés de la cayguda de Barcelona sot lo jou
del primer Borbó sacrificaren a Bach de
Roda, pero 'l poble l' ha perpetuat ab
aquella cansó popular pue diu:

No'm matan per ser traïdor
ni tampoch per ser cap lladre
que m' matan porque he cridat
¡que visca sempre la Patria!»

Sentim moltíssim la ensopegada del es-
timat campió catalanista y desitjém qu'
aquest estat de coses, tan anormals pera
'ls periodichs catalans, s' acabi prompte;
puig de seguir aixís, no tindré més remey
que.... escriurer en castellá y dir tantes
infamies y baconades com els hi están per-
meses als diaris polítichs.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diúmenge, dia 19 San Joaquím, pare de
Ntra. Sra.—Dilluns, 20, San Bernat.—Di-
mars, 21, Santa Joana.—Dimecres, San
Sinforiá.—Dijous, San Felip Benici.—Di-
vendres, 24, (*Abans* †), San Bertomeu.—
Dissapte, 25, San Lluís.

LO QUE A MI 'M PLAU

Si voleu contarme historia
de la nostra patria aymada,
no m' conteu páginas trístas
perque al meu cor no son gratas.
Conteume gestas gloriosas,
jorns de pler y de gaubansa,
conteume las grans conquestas
de nostres preclars monarcas.
Citeume 'ls jornis solament,
que nostra invicta nissaga
del mar n' era la senyora
y sas naus per tot solcavan.
Recordeume 'ls braus marins,
qu' ab sa presencia espantable
al brau turch acobardian,
que la testa 'ls hi acotava.
Citeume en Roger de Flor
que la Grecia subjectava
fent voleyar en sos murs
la bandera catalana.
Recordemne 'ls berenguers,
recordeume 'l Rey en Jaume,
espliqueume 'ls jornis aquells
qu' ab pena recordem ara,
en que del nostre casal
la Provensa era germana
y 'ls de Nápolis y Serdenya
catalans s' anomenavan.
Mes no m' recordeu jamay,
las desdichas qu' aclaparan
a nostre Patria afligida
que 'l butxi te engrillonada.
No m' recordeu, vos ho prech,
jorns de sanch y de desgracias,
no m' conteu dols y tristesas
qu' os enviaré en hora mala.
Si voleu contarme fets
sagnants, qu' esborronant l' ánima,
conteume 'l Corpus de Sanch;
¡jaquet si que molt m' agrada!

Prudenci Grau.